

Motioner och styrelsens motionssvar

Motion 1: Studiemedel som fokusfråga för Saco Studentråd 2026/2027

Sveriges läkarförbund Student & Akavia studerandesektion

Studiemedelsfrågan är en av de mest aktuella frågorna för en stor andel av Sveriges akademiker och bör därför vara en huvudprioritet för Saco Studentråd under verksamhetsåret 2026/2027.

För det första är antalet studiemedelsveckor otillräckligt i förhållande till utbildningarnas längd. Allt fler studenter drabbas av att veckorna inte räcker till för att slutföra sin utbildning, särskilt de som går långa program eller behöver ta om kurser.

Detta skapar en otrygghet och tvingar många att arbeta vid sidan av studierna i en utsträckning som kan påverka deras prestationer negativt. Att säkerställa att studiemedlet faktiskt räcker för hela studietiden är avgörande för att upprätthålla en inkluderande och tillgänglig högre utbildning.

För det andra har frågan redan varit en prioritering under det gångna verksamhetsåret, vilket innebär att det finns ett pågående arbete och ett momentum att bygga vidare på. Genom att fortsätta driva frågan kan Saco Studentråd säkerställa att den förblir en politisk prioritet och att förändringar faktiskt genomförs. Att byta fokus nu skulle riskera att förlora den uppmärksamhet och det tryck som redan skapats. Att prioritera studiemedelsfrågan ytterligare ett år ger Saco Studentråd en möjlighet att driva igenom konkreta förbättringar, hålla beslutsfattare ansvariga och fortsätta sätta press på politiken för en långsiktigt hållbar finansiering av högre studier.

Sveriges läkarförbund Student och Akavia studerandesektion föreslår därför att kongressen beslutar:

att göra studiemedel till fokusfråga för Saco studentråd under verksamhetsår 2026/2027.

Styrelsens svar till motion 1:

Styrelsen tackar Sveriges läkarförbund Student och Akavia studerandesektion för motionen om fokusfråga. Styrelsen delar motionärernas bild av att studiemedelssystemet är en central fråga för studenter och att det finns ett värde i att fortsätta det arbete som påbörjats under innevarande verksamhetsår. Särskilt med anledning av den kommande studiemedelsutredningen som regeringen ska tillsätta och att det är en samlande fråga för Saco studentråds medlemmar.

Motionens intention ligger i linje med styrelsens proposition om fokusfråga för verksamhetsåret 2026/2027. Därav yrkar styrelsen för att bifalla motionen.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen med anledning av proposition 2.

Motion 2: Akademikers arbetslöshet som fokusfråga för Saco studentråd 2026–2027

Sveriges Lärarstudenter

Etableringen på arbetsmarknaden är en av Saco studentråds kärnfrågor och utvecklingen de senaste åren visar att behovet av ett fördjupat fokus är stort. Arbetslösheten bland akademiker har ökat och den svaga konjunkturen har gjort övergången från studier till arbetsliv svårare, särskilt för nyexaminerade akademiker och grupper med redan svagare ställning på arbetsmarknaden.

Rapporter visar också att övergången från utbildning till arbetsliv inte alltid fungerar optimalt, även inom bristyrken som läraryrket. Nyexaminerade kan uppleva brist på relevanta arbeten samtidigt som vissa arbetar i roller som inte fullt ut motsvarar deras utbildning eller kompetens.

Detta kan kopplas till att många nyexaminerade saknar ekonomisk trygghet i övergången mellan studier och arbete. Regelverket i a-kassan gör att få studenter kvalificerar sig under studietiden. Det innebär att många står utan ett fungerande trygghetssystem om de inte får arbete direkt efter examen.

Sammantaget har övergången mellan studier och arbetsliv blivit mer osäker för många akademiker. För både individens och samhällets del är det avgörande att de som investerat flera år i högre utbildning ges goda möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. En fokusfråga kring akademikers arbetslöshet skulle möjliggöra ett fortsatt påverkansarbete, mer kunskapsinhämtning och starkare politiskt tryck för förbättrade villkor.

Sveriges Lärarstudenter föreslår därför att kongressen beslutar:

att Saco studentråd antar akademikers arbetslöshet och övergången mellan studier och arbetsliv som fokusfråga för verksamhetsåret 2026/2027

Styrelsens svar till motion 2:

Styrelsen tackar Sveriges Lärarstudenter för motionen om fokusfråga. Styrelsen delar bilden av att akademikers etablering på arbetsmarknaden är en viktig fråga. Den ingår i kärnfrågan "*studentens koppling till arbetsmarknaden*" och är något som styrelsen arbetar med löpande. Exempelvis under våren med rapporten [\(O\)trygghet efter examen](#).

Styrelsen bedömer dock att frågan i hög grad påverkas av det bredare omvärlds- och konjunkturläget. Problemet är större än endast en studentfråga vilket gör det svårt att avgränsa till en fokusfråga för ett verksamhetsår. Vidare är det en fråga där förbunden i många fall har bättre möjligheter att bedriva ett riktat påverkansarbete själva. Olika branscher och professioner har olika problem kring arbetslösheten och det kan vara svårt att arbeta med träffsäkra åtgärder som löser problemet för alla. Fokusfrågan bör samla och vara relevant för merparten av studentsektionerna och deras studentmedlemmar.

Styrelsen vill samtidigt betona att frågan om akademikers arbetslöshet fortsatt kommer att prioriteras inom ramen för arbetet med kärnfrågorna.

Mot denna bakgrund, och i linje med proposition 2, anser styrelsen att fokusfrågan för kommande verksamhetsår bör vara studiemedelssystemet. Detta med hänsyn till den kommande studiemedelsutredningen och behovet av kontinuitet i styrelsens arbete. Därav yrkar styrelsen på avslag.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 3: Gör finansieringen av högskolan, i syfte att nå högre utbildningskvalitet, till fokusfråga

Sveriges Arbetsterapeutstudenter

I Saco studentråds politiska program står bland annat att ”*Saco studentråds inriktning är att lärosätenas finansiering ska vara så pass god att den tillåter utbildning och forskning av mycket hög internationell kvalitet*”. En god finansiering är en förutsättning för bland annat tillräcklig lärarledd tid, vilket kan leda till god kvalitet (även om det finns olika läromodeller och att det inte går att sätta likhetstecken mellan lärarledd tid och kvalitet). Den lärarledda tiden nämns i det politiska programmet: ”*Saco studentråd anser att heltidsstudier ska på grundnivå motsvara i snitt minst 10 lärarledda timmar per vecka*”.

En hög utbildningskvalitet som resulterar i att vi kan leverera goda resultat som yrkesverksamma är en grundförutsättning för andra frågor som Saco studentråd och Saco står för samt arbetar för, exempelvis ökat CSN, högre framtida löner, bättre studentbostäder och liknade. Därför anser vi att frågan om hög internationell utbildningskvalitet bör få en än tydligare prioritering i Saco studentråds arbete.

Sveriges Arbetsterapeutstudenter föreslår därför att kongressen beslutar:

att frågan om finansieringen av högskolan i syfte att nå högre utbildningskvalitet ska bli Saco studentråds fokusfråga under kommande år.

Styrelsens svar till motion 3:

Styrelsen tackar Sveriges Arbetsterapeutstudenter för motionen om fokusfråga. Styrelsen delar uppfattningen om att finansieringen av högskolan under de senaste åren inte har varit tillräcklig för att säkerställa hög utbildningskvalitet. Dessa frågor utgör en viktig del av Saco studentråds politiska program och vårt långsiktiga arbete, vilket motionen belyser.

Styrelsen bedömer dock att frågan inte lämpar sig som fokusfråga för ett enskilt verksamhetsår. Det är även ett område där andra aktörer, som lärosäten och myndigheter, har ett mer direkt ansvar och större verktyg för påverkan. Vidare anser styrelsen att fokusfrågan bör vara en fråga som möjliggör tydlig kontinuitet i arbetet och som Saco studentråd har goda förutsättningar att driva effektivt under året.

Styrelsen vill samtidigt understryka att frågan om högskolans finansiering och utbildningskvalitet fortsatt är en del av Saco studentråds långsiktiga arbete.

Mot denna bakgrund, och i linje med styrelsens proposition om att anta studiemedelssystemet som fokusfråga, yrkar styrelsen avslag på motionen.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 4: Framtidens fackliga röst, inte bara studenternas *Sveriges Lärarstudenter*

Saco studentråd har ett särskilt uppdrag inom Saco att vara studenternas röst och bidra med perspektiv på framtidens arbetsmarknad och fackliga organisering. Det innebär inte bara att företräda studenters intressen här och nu, utan att vara en drivande kraft i hur den fackliga rörelsen utvecklas framåt.

Vi befinner oss i en tid där arbetslivet förändras snabbt. Individualisering, otrygga anställningar och förändrade drivkrafter för organisering utmanar den fackliga idén. Samtidigt ökar behovet av gemenskap, kunskap och kollektiva lösningar. I denna utveckling får Saco studentråd en avgörande roll.

Saco studentråd ska inte enbart spegla studenters nuvarande villkor. Det ska bidra till att forma de villkor som möter oss i framtiden. Det innebär att inte bara reagera på problem som uppstår, utan att sätta riktning för hur organisering, arbetsvillkor och den fackliga rörelsen ska utvecklas.

Facket är inte en tjänst. Det är en rörelse. En gemenskap byggd på solidaritet, organisering och viljan att förändra. När det fackliga reduceras till enbart en intresseorganisation riskerar vi att tappa just det som gör oss starka det kollektiva, modet att stå upp och förmågan att förändra.

För att Saco studentråd fullt ut ska kunna ta denna roll behöver det politiska programmet tydligare spegla detta uppdrag. Idag saknas en tillräckligt tydlig riktning för hur den fackliga rörelsen ska utvecklas framåt. Programmet beskriver i hög grad nuläget och studenters villkor, men tar inte fullt ut rollen som ett verktyg för att formulera framtiden.

Saco studentråd ska inte nöja sig med att vara en röst i politiken. Vi ska vara en kraft som driver utvecklingen framåt och som kontinuerligt formar vår egen politiska riktning

Sveriges Lärarstudenter föreslår därför att kongressen beslutar:

att uppdra styrelsen att se över Saco studentråds politiska program i syfte att tydliggöra organisationens roll som framtidsröst inom Saco och utveckla en offensiv och modern facklig rörelse.

Styrelsens svar till motion 4:

Styrelsen vill tacka Sveriges Lärarstudenter för motionen om framtidens fackliga röst. Styrelsen håller med om att det är viktigt för Saco studentråd att ha en tydlig röst i dagens fackföreningsrörelse. Målsättningen är att Saco studentråd ska eftersträva att vara en samlade röst för studenter och en drivande kraft för förändring.

Styrelsen anser att det finns en stark vision och riktning för Saco studentråd som är utformad av studenter, för studenter. Visionen är tydlig: studenter ska ha förutsättningar och villkor som gör att man inte ångrar sin utbildning. Denna anser styrelsen ständigt kommer vara aktuell. Därutöver har det politiska programmet ett flertal åsikter i delen om "*facklig utveckling*", bland annat gällande fackens roll & ansvar, miljö samt studentsektionernas roll i Sacofederationen.

Styrelsen håller med motionären att det är av intresse att stärka organisationens kraft och genomslag. Däremot är det svårt att tolka vad motionären tycker behöver ändras. Det är möjligt att föreslå att kongressen lägger till enskilda att-satser till det politiska programmet.

Organisering är en fråga som förbunden i stor utsträckning själva äger. Saco samlar förbund med olika förutsättningar vilket innebär att organiseringen skiljer sig. Vi kan ha åsikter kring detta men det är något som i slutändan bestäms av förbunden och deras medlemmar.

I förslaget till verksamhetsplan ingår att-satsen "*att vid behov lämna förslag på förändringar av Saco studentråds [...] politiska program till nästa kongress*". Om nästa styrelse anser att förändringar behövs kan de föreslå sådana förändringar till nästkommande kongress. Med anledning av det anser styrelsen att motionen är besvarad.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 5: Rättvis migrationspolitik för svensk kompetensförsörjning

Sveriges Ingenjörers teknologråd

Sveriges nuvarande migrationspolitik står i direkt konflikt med landets behov av långsiktig kompetensförsörjning och ambitionen att vara en ledande kunskapsnation. Trots att Saco studentråds vision är att "ingen ska ångra sin utbildning", saknar det politiska programmet idag tillräckliga skrivningar om de migrationsrättsliga hinder som möter internationella studenter och akademiker.

Den senaste tidens rättsutveckling, med uppmärksammade tonårsutvisningar av unga i bristyrken samt utvisningar av doktorander och deras familjemedlemmar, sänder en signal om bristande förutsägbarhet och långsiktighet. När nyexaminerad högkvalificerad arbetskraft och lovande studenter tvingas lämna landet på grund av stela regelverk, hotas Sveriges förmåga att både behålla och attrahera den akademiska kompetens som näringsliv och offentlig sektor skriker efter. Förlusten av dessa individer innebär en betydande "brain drain" och ett slöseri med de resurser samhället och lärosätena investerat i deras utbildning.

För att Sverige ska stärka sin internationella konkurrenskraft krävs ett rättssäkert regelverk som ser internationella studenter och akademiker som en tillgång. Det handlar om att möjliggöra för studenter, forskare och deras familjer att stanna, verka och bidra till det svenska samhället på lång sikt utan rädsla för utvisningar som river upp påbörjade karriärer.

Sveriges Ingenjörers teknologråd föreslår därför att kongressen beslutar:

att Saco studentråd ska verka för en rättvis migrationspolitik som säkerställer svensk kompetensförsörjning och stärker Sveriges attraktionskraft som kunskapsnation för internationella studenter och akademiker.

Styrelsens svar till motion 5:

Styrelsen vill tacka Sveriges Ingenjörers teknologråd för motionen om rättvis migration för kompetensförsörjning. Styrelsen anser att det är av stor vikt att attrahera och behålla utländska akademiker som en del i att stärka Sveriges internationella konkurrenskraft.

Till kongressen har styrelsen föreslagit tillägg och förändringar gällande migrationsfrågor för utländska studenter och doktorander. Det omhändertas med anledning av proposition 3.

Det som däremot inte berörs i den propositionen är frågan om arbetskraftsinvandring av utländska akademiker. Styrelsen anser motionen besvarad med ett tillägg av en ny att-sats till det politiska programmet som omfattar detta.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att i det politiska programmet under rubriken "*Arbetsmiljö & arbetsvillkor*" lägga till att Saco studentråd anser

att attrahera och behålla internationell kompetens är nödvändigt för svensk kompetensförsörjning och konkurrenskraft

och därmed anse motionen besvarad.

Motion 6: Stärk lärcentrum som komplement till distansutbildning

Sveriges Lärarstudenter

Distansutbildning kan vara ett starkt verktyg för att öka tillgängligheten till högre utbildningar, i synnerhet för studenter som bor långt från universitet och högskolor. Å andra sidan visar erfarenheter att renodlade distansstudier kan innebära särskilda utmaningar, i form av bland annat sämre studiemiljö, en svagare social tillhörighet samt en ökad risk för avhopp.

Ett alternativ som möjliggör kombinationen av geografisk tillgänglighet med en god studiemiljö är lärcentrum. Dessa erbjuder lokala studieplatser där studenter kan ta del av distansbaserad undervisning, samtidigt som studenten har tillgång till studiemiljö, diverse tekniska resurser samt i vissa fall.

Genom att implementera och utveckla lärcentrum kan fler studenter studera oberoende av bostadsort utan att behöva avstå från viktiga delar av studentlivet och studiemiljön. Vidare bidrar detta till en ökad regional utveckling samt en breddad rekrytering till högre utbildning. Med denna bakgrund bör Saco Studentråd tydligare lyfta lärcentrum som en del av lösningen för att öka tillgången till högre utbildning i hela landet

Sveriges Lärarstudenter föreslår därför att kongressen beslutar:

att i det politiska programmet lägga till ställningstagandet:

att studenter som läser på distans ska ges tillgång till lokala studiemiljöer genom lärcentrum, som ett komplement till distansutbildning.

Styrelsens svar till motion 6:

Styrelsen vill tacka Sveriges lärarstudenter för motionen om att stärka lärcentrum som komplement till distansstudier vid högskola eller universitet. Lärcentrum är en särskilt viktig resurs för att möjliggöra och tillgängliggöra studier oavsett var i landet man bor. Vid lokala lärcentrum kan studenter som genomför högre studier på distans utöver en fysisk studieplats även erbjudas praktiska lösningar, bland annat teknisk utrustning och tentamensmöjligheter.

Styrelsen anser att lärcentrum som komplement till distansutbildning säkerställer såväl kvaliteten på utbildningen som studenternas arbetsmiljö. Att erbjuda distansstudenter ett sammanhang kan minska risken för avhopp, inte minst genom ökad möjlighet till pedagogiskt stöd. Styrelsen yrkar därför bifall till motionen.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 7: Hela landet ska kunna studera = fler kommunala lärcentra

Akavia studerandesektion

Högre utbildning är en viktig investering och möjlighet för individen. Men för att högre utbildning ska vara en reell möjlighet för alla krävs mer än bara en plats på en kurs, det krävs en tillgänglig infrastruktur för lärande. Idag finns det 95 lärcentra runt om i Sverige. Även om dessa gör en ovärderlig insats, innebär det att stora delar av landet fortfarande utgörs av "vita fläckar" på utbildningskartan. För studenter utanför universitetsorterna, särskilt de med familjeansvar eller begränsad rörlighet, blir avsaknaden av ett lokalt lärcentrum ett direkt hinder för att påbörja eller fullfölja en utbildning.

Morgondagens ekonomi ställer höga krav på flexibilitet och livslångt lärande. I takt med att arbetsmarknaden ställs om ökar behovet av omskolning och vidareutbildning mitt i livet. Att tvingas flytta eller pendla extremt långa sträckor är för många en omöjlig kalkyl. Utbildning måste finnas där människor bor, inte bara där universiteten råkar ha sina campus.

Kommunala lärcentra fyller här en avgörande funktion genom att erbjuda en professionell studiemiljö, teknisk utrustning, tentamensmöjligheter och ett socialt sammanhang för distansstudenter. Idag är dock förekomsten och kvaliteten på dessa centra helt beroende av den enskilda kommunens budget och prioriteringar. Detta skapar en geografisk ojämlikhet som Saco Studentråd inte kan acceptera. Saco Studentråd bör därför ta ställning för fler lärcentra som ger alla i Sverige en likvärdig chans till högre utbildning.

Akavia studerandesektion föreslår därför att kongressen beslutar:

att i Saco Studentråds politiska program, under rubriken "*Undervisning och examination*", lägga till att Saco Studentråd anser

"att det ska finnas fler kommunalt finansierade lärcentra."

Styrelsens svar till motion 7:

Styrelsen vill tacka Akavia studerandesektion för motionen om fler kommunala lärcentra. Styrelsen anser att studenter som genomför högre studier på distans bör få tillgång till lokala lärcentrum. Lärcentrum bör utgöra ett komplement till distansstudierna, genom att erbjuda studenter ett såväl socialt sammanhang som nödvändiga praktiska funktioner. Styrelsen anser att detta är en viktig resurs för att tillgängliggöra högre studier även utanför de större städerna.

Däremot ser styrelsen också en svårighet med finansieringen av lärcentrum. Motionären beskriver att förekomsten och kvaliteten av lärcentrum är beroende av kommunens budget och prioriteringar. Styrelsen anser därför att finansieringen inte nödvändigtvis behöver vara kommunal eller endast kommunal för att uppnå bra lärcentrum.

Styrelsen håller med om motionärernas intention om att utöka tillgången till lärcentrum. Vidare anser styrelsen att motion 6: *Stärk lärcentrum som komplement till distansutbildning* med sin att-sats förmedlar ett liknande budskap:

att studenter som läser på distans ska ges tillgång till lokala studiemiljöer genom lärcentrum, som ett komplement till distansutbildning.

Styrelsen anser att den att-satsen lämnar utrymme för bland annat olika lösningar för finansiering. Genom att anta att-satsen enligt motion 6 anser styrelsen att motionen blir besvarad.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att motionen anses besvarad.

Motion 8: Finansieringen av högre utbildning är ett systemfel *Sveriges Lärarstudenter*

Svensk högre utbildning har under lång tid styrts av en finansieringsmodell som successivt urholkat förutsättningarna för kvalitet i utbildningen. I Saco studentråds politiska program finns flera viktiga ställningstaganden om detta, bland annat krav på höjda basanslag, ett reformerat resurstilldelningssystem och avskaffandet av produktivitetsavdraget.

Dessa krav är viktiga. Samtidigt riskerar de nuvarande formuleringarna att behandla problemen som separata trots att de i praktiken är tätt sammanlänkade. Finansieringen av högre utbildning påverkas idag av ett systemfel där finansieringsnivåer, resurstilldelningssystem och produktivitetsavdrag samverkar och förstärker varandras negativa effekter. Att åtgärda en enskild del utan att reformera helheten riskerar därför att få begränsad effekt.

Utvecklingen i högskolesektorn har samtidigt präglats av styrmodeller inspirerade av New Public Management. Dessa bygger i stor utsträckning på mål- och resultatstyrning, prestationsmätt och ökad administrativ uppföljning. I praktiken har detta inneburit en växande administrativ börda och ökade krav på rapportering och mätbarhet inom akademien.

Konsekvensen har blivit att universitetslärare i allt större utsträckning behöver lägga tid på administration och uppföljning samtidigt som tiden för undervisning, förberedelser och pedagogisk utveckling minskar. Större studentgrupper och minskad lärarledd tid påverkar i sin tur studenternas utbildningskvalitet.

Mot denna bakgrund bör Saco studentråds politik tydligare slå fast att problemen i finansieringen av högre utbildning inte är isolerade utan utgör ett sammanhängande systemfel. Finansieringsnivåer, resurstilldelningssystem och produktivitetsavdrag måste därför förstås och reformeras som delar av samma struktur.

Sveriges Lärarstudenter föreslår därför att kongressen beslutar:

att Saco studentråd i sitt politiska program under rubriken "*Utbildningsfinansiering och utbud*" inför följande ställningstagande:

"Finansieringen av högre utbildning är ett systemfel och behöver reformeras i sin helhet."

Styrelsens svar till motion 8:

Styrelsen vill tacka Sveriges Lärarstudenter för motionen om finansiering av högre utbildning. Dagens finansiering har lett till lägre kvalitet och mindre lärarledd tid, vilket drabbar studenter hårt. Det är därför viktigt att se över systemet.

Det motionen lyfter om problem med styrmodeller, som New Public Management, är tänkvärt. Om dessa modeller ger en ineffektiv användning av resurser så finns det anledning att se över så att system som gynnar studenter och deras utbildning upprättas. Dagens politiska program saknar däremot en tydlig åsikt kring detta.

Styrelsen håller med om att finansieringen av högre utbildning är ett systemfel. Det finns enorma utmaningar i systemet. En åsikt som uttryckligen benämner det som systemfel utvecklar dock inte det politiska programmet särskilt mycket. Är finansieringssystemet ett systemfel behöver det också gå att utveckla hur dagens system brister och kan förbättras. Det besvaras med befintliga att-satser om finansiering av högre utbildning i det politiska programmet.

Bisatsen i den föreslagna att-satsen om att reformera systemet i sin helhet anser styrelsen täcks in av att-satsen om att resurstilldelningssystemet behöver reformeras för att säkerställa hög kvalitet.

Med anledning av detta anser styrelsen att motionen täcks in av befintliga formuleringar i det politiska programmet och att motionen bör anses besvarad.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 9: Dimensionering av högre utbildning efter arbetsmarknadens långsiktiga behov

Sveriges Lärarstudenter

Högre utbildning ska ge studenter goda möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Samtidigt finns i dag stora skillnader mellan olika utbildningar när det gäller efterfrågan på arbetsmarknaden.

I dag dimensioneras många utbildningar utifrån kortsiktig efterfrågan och ekonomiska incitament i resurstilldelningssystemet. Det kan leda till att utbildningar byggs ut där efterfrågan är hög eller där utbildningen är ekonomiskt gynnsam för lärosätena att bedriva. Samtidigt tas inte alltid tillräcklig hänsyn till arbetsmarknadens långsiktiga behov av akademisk kompetens.

Konsekvensen blir att det i flera branscher råder brist på akademiskt utbildad arbetskraft, medan andra utbildningar leder till en svag etablering efter examen. Det riskerar att innebära att studenter investerar flera år och mycket pengar i en utbildning utan att få rimliga möjligheter att använda sin kompetens i arbetslivet.

Det skapar en osäkerhet för studenter som förväntar sig att en akademisk utbildning ska ge goda möjligheter till arbete efter examen och bidrar samtidigt till en sämre matchning mellan högre utbildning och arbetsmarknadens behov.

Det är därför rimligt att lärosätena bör dimensionera de utbildningar som erbjuds utifrån vad som faktiskt behövs för att studenter efter examen skall ha möjlighet till anställning. Att dimensionera utbildningarna handlar om att minska platserna och därav höja kraven, snarare än att ta bort utbildningar. Att genom detta sätt höja kraven skapar också en säkerhet för professionen.

Sveriges Lärarstudenter föreslår därför att kongressen beslutar:

att Saco studentråd ska anse att

"Dimensionering av högre utbildning i större utsträckning ska ta hänsyn till arbetsmarknadens långsiktiga behov av akademisk kompetens."

Styrelsens svar till motion 9:

Styrelsen vill tacka Sveriges Lärarstudenter för motionen om dimensionering av högre utbildning. Styrelsen anser att utbildning ska löna sig för både individen och samhället. Det bör finnas ett stort intresse för samhället att akademiker ska få använda sin kompetens i arbetslivet och få goda möjligheter till arbete.

Förslaget att dimensionera högre utbildning efter arbetsmarknadens långsiktiga behov innebär dock flera utmaningar. Det handlar bland annat om de svårigheter som finns med att genomföra träffsäkra prognoser kring arbetsmarknadens långsiktiga behov, där träffsäkerheten varierar mellan olika typer av utbildningar. I vissa fall kan arbetsmarknadsprognoser utgöra ett viktigt verktyg för att förutspå behov av kvalificerad arbetskraft, men så är inte alltid fallet. Yrkeshögskolan dimensioneras utifrån arbetsmarknadens behov men har en lägre etablering än högskolan. Arbetsmarknaden kan förändras snabbt och med fördel möts det av ett brett utbildningsutbud.

Dessutom anser styrelsen att dimensionering av högre utbildning på sikt riskerar att hota den akademiska friheten och rubba den jämlika tillgången till utbildning. Styrelsen anser att frågan om arbetsmarknadens långsiktiga behov inte löses genom att otillgängliggöra utbildning. Utbildning sker inte enbart för arbetsmarknadens behov utan även för individens bildning. Det finns värden i utbildningar även där de inte är direkt anpassade utifrån dagens arbetsmarknad.

Arbetslösheten, såväl för akademiker som i allmänhet, är en mycket komplex fråga. Styrelsen anser att utmaningar med akademikers situation på arbetsmarknaden fortsätter vara en viktig fråga för Saco studentråd framöver, men att dimensionering varken lämpar sig som lösning eller ställningstagande. Därför yrkar styrelsen på avslag.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 10: Ersätt fler merkostnader!

Sveriges Lärarstudenter

I Saco studentråds politiska program står det att studenter som behöver flytta till en annan ort för verksamhetsförlagd utbildning eller praktik ska få ersättning för eventuella kostnader. Vi i Sveriges Lärarstudenter tycker detta är bra, men vi vill att det ska vara självklart att fler kostnader ska täckas och att studenten till fullo skall bli kompenserad för dessa extra kostnader. För utbildning skall vara gratis.

Idag finns det studenter som behöver åka flera mil om dagen för att komma till sin VFU-/praktikplats. Kollektivtrafikkostnader som inte universiteten/högskolorna står för, utan studenten själv. För de som inte kan pendla till sin verksamhetsförlagda utbildning uppstår även kostnader för boende. 2025 kom Sveriges Förenade Studentkårer ut med en rapport som visade på att hälften av alla studenter får ökade kostnader under sin VFU/praktik. Detta måste få en ändring och ett steg i rätt riktning skulle vara att kräva att alla eventuella merkostnader i samband med verksamhetsförlagd utbildning ska ersättas.

Sveriges Lärarstudenter föreslår därför att kongressen beslutar:

att i politiska programmet under rubriken "*Studentens ekonomi*" ändra ställningstagandet

"studenter som behöver flytta för en obligatorisk praktikperiod eller verksamhetsförlagd utbildning ska ersättas för eventuella merkostnader."

till:

"Merkostnader som studenten får till följd av sin verksamhetsförlagda utbildning eller praktik ska ersättas till fullo."

Styrelsens svar till motion 10:

Styrelsen vill tacka för Sveriges Lärarstudenters motion om ersättning av merkostnader vid verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och praktik. Styrelsen anser att tillgången till utbildning inte ska begränsas av den enskildes ekonomiska förutsättningar. För många innebär studietiden att man i olika omfattning genomför VFU eller andra praktiska inslag, vilket kan medföra merkostnader för den enskilde studenten. Detta kan exempelvis röra sig om boende- och transportkostnader.

I dagsläget ersätts en del studenter för den här typen av merkostnader i samband med praktiska moment, men det finns stora variationer mellan såväl lärosäten som enskilda program. Olika program har olika förutsättningar och resurser till att ersätta merkostnader i olika grad. Utifrån utbildningarnas varierande ekonomiska förutsättningar krävs en lösning som möjliggör jämlik ersättning för merkostnader.

Styrelsen anser att "*merkostnader ska ersättas*" och att "*merkostnader ska ersättas till fullo*" har samma innebörd. Vidare anser styrelsen att ersättning för alla merkostnader ska gälla för obligatorisk VFU och praktik eftersom det är en del av utbildningen. Styrelsen anser att detta skiljer sig från att välja praktik som inte ingår i den obligatoriska utbildningen. Styrelsen föreslår därför att bifalla motionen med en justering av den föreslagna attsatsen.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att i politiska programmet under rubriken "*Studentens ekonomi*" ändra ställningstagandet

"studenter som behöver flytta för en obligatorisk praktikperiod eller verksamhetsförlagd utbildning ska ersättas för eventuella merkostnader."

till

"merkostnader som studenter får till följd av sin obligatoriska verksamhetsförlagda utbildning eller praktik ska ersättas."

och därmed bifalla motionen.

Motion 11: Återta kvaliteten – 12 timmar som absolut lägstanivå *Akavia studerandesektion*

Sverige rankas idag som näst sämst i Europa när det gäller lärarledd tid. Medan studenter på kontinenten möter sina lärare regelbundet, präglas vardagen för många svenska studenter av en ekande tom schemarad. Särskilt kritiskt är läget inom humaniora och samhällsvetenskap, där studenter ofta har så lite som 4–6 timmar lärarkontakt i veckan. Detta är inte en utbildning – det är en självstudiekurs med examinationsinslag. 12 timmar lärarledd tid i veckan är också en fråga om synen på utbildningskvalitet, det vill säga självklarheten i att lärande framför allt uppstår i mötet mellan lärare och student.

Frågan för Saco Studentråd är därför inte om vi ska kräva lärarledd tid, utan på vilken nivå ribban ska ligga. Att kräva 10 timmar, som vi gör idag, innebär i praktiken att vi accepterar en lägre standard än den som faktiskt rådde för mindre än tjugo år sedan. När UKÄ undersökte saken 2007 var genomsnittet 11 timmar per vecka. Sedan dess har utbildningsanslagen urholkats genom det ologiska produktivitetsavdraget, vilket tvingat lärosätena att prioritera bort den tid där lärande faktiskt sker: i mötet mellan lärare och student.

Ett krav på 12 timmar är i grunden ett krav på akademisk likvärdighet. Det är orimligt att en students förutsättningar att lyckas ska avgöras av vilket utbildningsområde deras utbildning tillhör, snarare än av deras egna prestationer. Genom att fastställa ett minimikrav på 12 timmar säkerställer vi att de grupper som idag drabbas hårdast av det rådande resurstilldelningssystemet får den rätt till lärarstöd som andra studenter redan ser som en självklarhet.

Viktigt är också att detta krav fungerar som ett skydd för hela studentkollektivet genom att höja golvet till 12 timmar förhindrar vi att de utbildningsområden som idag ligger över 10 timmar utsätts för nedskärningar i syfte att nå ett för lågt snitt. En högre lägstanivå säkrar att ingen student lämnas efter, samtidigt som vi värnar de utbildningar som redan har en högre grad av lärarkontakt.

Saco Studentråd ska inte vara en röst som förvaltar decennier av nedskärningar eller accepterar en stagnerande utbildningskvalitet. Vi ska vara den kraft som kräver att Sverige återtar sin position som en ledande kunskapsnation. Det kräver reformer som inte bara stoppar urholkningen,

utan som fullt ut kompenserar för de ekonomiska underskott som skapats. Att kräva 12 timmar är att kräva en framtid där examen faktiskt motsvarar den investering i tid och kraft som Sveriges studenter gör.

Akavia studerandesektion föreslår därför att kongressen beslutar:

att i Saco Studentråds politiska program, under rubriken "Undervisning & examination", ändra formuleringen

"heltidsstudier ska på grundnivå motsvara i snitt minst 10 lärarledda timmar per vecka"

till

"heltidsstudier ska på grundnivå motsvara i snitt minst 12 lärarledda timmar per vecka"

Styrelsens svar till motion 11:

Styrelsen vill tacka Akavia studerandesektion för motionen om lärarledd tid. Styrelsen delar motionärernas bild av att Sverige har en låg nivå av lärarledd tid i jämförelse med andra europeiska länder. Detta är en viktig fråga för utbildningskvaliteten. Styrelsen instämmer i att lärarledd tid är en central del av förutsättningarna för studenters lärande.

Styrelsen bedömer att en höjning av lägstanivån från 10 till 12 timmar lärarledd tid i snitt är ett rimligt steg för att stärka utbildningskvaliteten och motverka fortsatt urholkning. Därför yrkar styrelsen för att bifalla motionen.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 12: Snabbare etablering för nyexaminerade på arbetsmarknaden

Akavia studerandesektion

Arbetsmarknaden för nyexaminerade akademiker ser dystrare ut än för två år sedan. I rapporten Efter examen (Akavia, 2025) framgår att 9 procent saknar arbete med relevans för sin utbildning efter examen - en ökning med 3 procentenheter på två år. I samma rapport konstateras att jobben söks i god tid innan examen och att betydelsen av kontakter för att få en anställning ökar. Utöver det har andelen som studerar vidare för att de inte får något jobb mer än tredubblats.

Sacos rapport (O)trygghet efter examen visar att var fjärde nyexaminerad student saknar stabil inkomst långt efter examen. Rapporten lyfter också risken för ineffektiv resursallokering vid långsam etablering. I takt med en mer orolig omvärld och teknologins utveckling krävs det av samhället att kompetensen tas tillvara. Det ställer ökade krav på att kompetens används effektivt.

Därför vill Akavia se en snabbare etablering på arbetsmarknaden där högskolor och universitet i högre utsträckning erbjuder inslag av praktiska moment i akademiska utbildningar i nära samverkan med arbetsgivare. En mer komplex arbetsmarknad ställer högre krav på både akademisk kompetens och erfarenhet. Nyexaminerade har ofta stark teoretisk kompetens men begränsad arbetslivserfarenhet. Detta bidrar till höga trösklar in på arbetsmarknaden.

Med ovanstående förslag får studenten en bättre inblick i arbetslivet redan under studietiden. En annan fördel är att studenter ges möjlighet att knyta kontakter med arbetsgivare, vilket ökar möjligheten att få ett första kvalificerat arbete. Detta möjliggör även för arbetsgivare att rekommendera studenten till andra potentiella arbetsgivare.

En längre etablering på arbetsmarknaden ger även konsekvenser senare i livet i form av lägre pension, sämre kompetensutnyttjande och en minskad motivation för den enskilde studenten. Detta leder i sin tur till minskad innovationsförmåga i ekonomin för hela samhället och på längre sikt en lägre tillväxt.

Saco studentråd måste vara en starkare röst för etablering av nyexaminerade studenter. Därför vill Akavia studerandesektion att Saco

Studentråd ska förstärka sitt fokus på nyexaminerades etablering för att få in fler nyexaminerade till arbetsmarknaden.

Akavia studerandesektion föreslår därför att kongressen beslutar:

att i Saco Studentråds politiska program, under rubriken ”*Studentens koppling till arbetsmarknaden*” komplettera

att alla studenter ska ges möjlighet till praktiska inslag i samverkan med arbetsgivare i sin högskoleutbildning i syfte att stärka matchningen mellan utbildning och kvalificerade arbeten.

Styrelsens yttrande över motion 12:

Styrelsen vill tacka Akavia studerandesektion för motionen om snabbare etablering för nyexaminerade på arbetsmarknaden. Styrelsen håller med om att detta är ett problem i samhället. Saco studentråd har under verksamhetsåret lyft detta i rapporten [\(O\)trygghet efter examen](#), som visar att var fjärde nyexaminerad student saknar stabil inkomst fyra månader efter examen. Ett steg i att förbättra detta är att stärka arbetsmarknadsanknytningen under utbildningarna.

I det politiska programmet står det "*att praktiska inslag i utbildningen är värdefulla för studenten och ska präglas av såväl relevans för utbildningen som god koppling mellan utbildningen och arbetsmarknaden*". Styrelsen anser att motionens att-sats täcks in av den befintliga att-satsen. Mot denna bakgrund anser styrelsen att motionen är besvarad.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 13: Tryggare etablering genom en modern arbetslöshetsförsäkring

Akavia studerandesektion

Arbetslöshetsförsäkringen är en central del av den svenska modellen och syftar till att ge ekonomisk trygghet vid arbetslöshet samt underlätta omställning på arbetsmarknaden. Samtidigt är systemet i dag inte anpassat till nyexaminerade akademikers situation.

De flesta studenter har haft begränsade inkomster under studietiden och uppfyller därför inte inkomstvillkoren för att kvalificera sig till arbetslöshetsersättning efter examen. Detta innebär att en stor grupp nyexaminerade saknar ekonomiskt skydd i övergången mellan studier och arbete.

Konsekvensen blir att många tvingas ta arbeten som inte motsvarar deras utbildning för att klara sin försörjning. Det leder till sämre matchning på arbetsmarknaden och ett ineffektivt nyttjande av samhällets samlade kompetens. Detta skapar på längre sikt undanträngningseffekter av lågkvalitativ arbetskraft, som på längre sikt får svårare att hitta jobb på grund av onödigt hög konkurrens av akademiker på arbetsmarknaden.

En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring bidrar inte bara till trygghet för individen, utan också till en mer effektiv arbetsmarknad. När nyexaminerade ges rimliga ekonomiska förutsättningar att söka arbete som motsvarar deras utbildning ökar sannolikheten för bättre matchning mellan kompetens och arbete.

Internationella exempel, såsom Danmark, visar att system där nyexaminerade omfattas av arbetslöshetsförsäkringen kan bidra till snabbare och bättre etablering på arbetsmarknaden. Mot denna bakgrund finns ett tydligt behov av att utveckla arbetslöshetsförsäkringen så att den bättre omfattar nyexaminerade akademiker och speglar dagens utbildnings- och arbetsmarknad.

Ett sätt att åstadkomma detta är att införa ett examensvillkor inom arbetslöshetsförsäkringen. Ett sådant villkor skulle innebära att heltidsstudier som leder till en avlagd examen kan likställas med arbetsvillkoret för yrkesverksamma. På så sätt kan studier ses som en investering i kompetens som också bör ge rätt till trygghet vid övergången till arbetslivet.

Ett examensvillkor skulle också bidra till att stärka matchningen på arbetsmarknaden, då nyexaminerade ges bättre möjligheter att söka arbete som motsvarar deras utbildning, i stället för att tvingas ta första bästa arbete av ekonomiska skäl.

Vidare bör regelverket för den överhoppningsbara tiden i arbetslöshetsförsäkringen anpassas till dagens utbildningssystem, så att den motsvarar längden på de längsta utbildningarna.

Akavia studerandesektion föreslår därför att kongressen beslutar:

att i Saco Studentråds politiska program, under rubriken "*Efter studierna - arbetsmiljö och arbetsvillkor*" lägga till

att nyexaminerade studenter ska få tillgång till arbetslöshetsförsäkring och utformas så att nyexaminerade akademiker ges tillgång till den, exempelvis genom ett examensvillkor.

Styrelsens yttrande över motion 13:

Styrelsen vill tacka Akavia studerandesektion för motionen om tryggare etablering genom en modern arbetslöshetsförsäkring. Motionen fångar en problematik som styrelsen håller med om, det kan vara svårt för nyexaminerade att etablera sig på arbetsmarknaden idag. Motionen föreslår också hur tryggheten för nyexaminerade kan stärkas.

Frågan om en bättre a-kassa (arbetslöshetsförsäkring) för nyexaminerade är något som Saco studentråd redan driver och arbetar aktivt med. Bland annat diskuteras detta i rapporten [\(O\)trygghet efter examen](#). Frågan om ett examensvillkor är även något som Saco står bakom, och som Saco studentråd drivit flertalet gånger ihop med Saco.

I Saco studentråds politiska program står det "*att studenter ska ha tillgång till en omställningsförsäkring mellan studier och arbetsliv*". Omställningsförsäkring är synonymt med arbetslöshetsförsäkring. Att-satsen är bredare formulerad för att inte låsa fast sig vid ett konkret sakförslag, vilket ger utrymme för att driva examensvillkoret som ett sådant förslag.

Frågan om ett att nyexaminerade ska omfattas av arbetslöshetsförsäkringen, exempelvis genom ett examensvillkor, drivs redan av Saco studentråd samt Saco. Styrelsen anser att den befintliga formuleringen täcker in detta. Därför anser styrelsen att motionen är besvarad.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 14: Vi väljer inriktningen kvalitet

Akavia studerandesektion

Under de senaste decennierna har den högre utbildningen i Sverige genomgått en kraftig expansion. Att fler får chansen att studera är i grunden positivt, men expansionen har skett samtidigt som finansieringen har minskat. Resultatet är en utbildning som håller sämre kvalitet, och en sämre arbetsmiljö för såväl lärare som studenter. Saco Studentråds politiska program bör vara tydligt: utbildningens värde ligger i dess innehåll och kvalitet, inte i antalet utdelade högskolepoäng eller examinerade studenter.

När politiska reformer genomförs – oavsett om det handlar om att bygga ut antalet platser för att möta en lågkonjunktur eller att införa nya stödsystem för studenter – finns en risk att finansieringen inte räcker till hela vägen. Politiker tenderar dessutom att kräva mer från högskolesektorn utan att möta ökade krav med ökad finansiering. Detta leder i praktiken till en devalvering av utbildningen där studenterna får betala priset i form av lägre lärartäthet och sämre stöd.

Saco Studentråd behöver ett starkt mandat för att kritisera ofinansierade reformer som i förlängningen hotar den akademiska standarden. Genom att införa en övergripande inriktning om att kvalitet ska gå före kvantitet, slår vi fast en princip som skyddar kärnverksamheten: undervisning och forskningsanknytning. En satsning på tillgänglighet eller studentvillkor får aldrig bli en ursäkt för att sänka ribban för vad en svensk akademisk examen faktiskt innebär.

Akavia studerandesektion föreslår därför att kongressen beslutar:

att Saco studentråd under rubriken ”*Utbildningsfinansiering & -utbud*” i det politiska programmet lägger till följande inriktning:

”Kvalitet ska gå före kvantitet: Högskolor och universitet ska sträva mot kvalitet snarare än kvantitet. En satsning på fler utbildningsplatser eller förbättringar av studenternas villkor får inte ske på bekostnad av utbildningens kvalitet.”

Styrelsens svar till motion 14:

Styrelsen vill tacka Akavia studerandesektion för motionen om bättre kvalitet i högre utbildning. Styrelsen håller med om att utbildningskvalitet är centralt för blivande akademiker. Det är avgörande för att utbildning ska ge goda förutsättningar för ett framtida arbetsliv. En utbildning bör ha god undervisning och forskningsanknytning för att vara robusta för en föränderlig arbetsmarknad.

Gällande kvalitet och kvantitet anser styrelsen att de inte bör ställas mot varandra. Extremfallen är inte åtråvärda. En alltför stor minskning av utbildningsplatserna för att höja kvaliteten riskerar att göra högskolestudier mindre tillgängligt och slå ut vissa grupper av sökande. Samtidigt som öknings av utbildningsplatser utan medföljande resurssatsningar leder till urholkningar och lägre kvalitet, vilket inte heller är önskvärt.

Styrelsen anser också att det är viktigt att poängtera att universiteten får anslag för genomströmning på en utbildning, alltså ju fler som blir klara med utbildningen ju högre finansiering. Motionen menar att finansieringen av universiteten behöver ses över, vilket berörs i Saco studentråds politiska program under "Utbildningsfinansiering & -utbud":

"Lärosätenas finansiering ska vara så pass god att den tillåter utbildning och forskning av mycket hög internationell kvalitet"

Styrelsen vill även poängtera vikten och värdet av akademisk utbildning för individens bildning men även för att upprätthålla demokratin genom en välinformerad befolkning. Om högre utbildning blir tillgängligt för färre medför det negativa konsekvenser.

Motionen ställer hög kvalitet som en motsättning mot tillgänglighet och studenters villkor. Styrelsen delar inte den bilden. För att högre utbildning ska vara möjligt behöver studier vara tillgängliga och goda villkor för studenter är en viktig del i det. Av dessa är studenters ekonomiska förutsättningar en av Saco studentråds mest prioriterade frågor genom tiderna. Kvalitetssatsningar bör inte göras på bekostnad av försämrade villkor för studenter. Styrelsen anser att motionen bör avslås.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 15: Indexering av CSN

Sveriges Ingenjörers teknologråd

Inför 2026 höjdes CSN endast med 0,7 % eller 92 kr per månad. Indexeringen följer prisbasbeloppet och kostnadsökningstakten i samhället i stort, vilket sällan överensstämmer med studentens situation. Till exempel kan årets låga höjning härledas till lägre ränte- och bränslekostnader, medan studenter möttes av kraftigt höjda hyror samt ökade priser för livsmedel och kollektivtrafik. För studenten innebär därför 2026 års höjning i själva verket en realinkomstförlust.

Sveriges Ingenjörers teknologråd föreslår därför att kongressen beslutar:

att Saco studentråd ska verka för att studiemedlet årligen indexeras på ett sådant sätt att det speglar studenters faktiska kostnadsökningar.

Styrelsens yttrande över motion 15:

Styrelsen vill tacka Sveriges Ingenjörers teknologråd för motionen om indexering av CSN. Denna motion tar upp ett viktigt problem. Studenters kostnader för nödvändigheter är procentuellt betydligt större än för vanliga inkomsttagare, vilket lämnar studenter med väldigt lite pengar över i slutet av månaden. Under det gångna året har inflationen varierat och den har varit onormalt hög för de saker som utgör den största delen av studenters omkostnader, bland annat hyra och mat.

Styrelsen delar åsikten att höjningen av studiemedlet inte nödvändigtvis speglar höjningen av studenternas levnadskostnader. Med det sagt, finns det svårigheter med att definiera ett index specifikt för studenter. Det kan finnas olika lösningar som fungerar bättre än dagens system, exempelvis genom att i stället indexera studiemedlet utifrån inkomstbasbeloppet.

I Saco studentråds politiska program står det "*att studiemedlet ska vara allmänt finansierat och utformat på ett sådant sätt att det möjliggör för studier oberoende av livssituation*". Styrelsen vill revidera detta och lägga till "*samt spegla studenters faktiska levnadskostnader*" för att få in problematiken kring studiemedlets nivå och dess indexerade höjningar. Därav anser styrelsen motionen besvarad med detta tillägg i det politiska programmet.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att i politiska programmet under rubriken "*Studentens ekonomi*"
ändra

"studiemedlet ska vara allmänt finansierat och utformat på ett sådant sätt att det möjliggör för studier oberoende av livssituation"

till

"studiemedlet ska vara allmänt finansierat och utformat på ett sådant sätt att det möjliggör för studier oberoende av livssituation samt spegla studenters faktiska levnadskostnader"

och därmed bifalla motionen.

Motion 16: Låt studenter ha förtroendeuppdrag

Sveriges Ingenjörers teknologråd

För yrkesverksamma redogör 6 § i Förtroendemannalagen att fackligt förtroendevalda har rätt till ledighet för att kunna utföra sin fackliga verksamhet. För studenter finns ingen motsvarande skrivelse. Detta innebär att man som student kan tvingas välja mellan att delta på obligatoriska undervisningsmoment eller att utföra sina förtroendeuppdrag. Detta ökar tröskeln för att bedriva studentfacklig verksamhet samt påverkar studentens utbildning negativt.

Det politiska programmet nämner idag behovet av ett tillåtande regelverk, men det är svagt och saknar konkreta verktyg för att göra det möjligt i praktiken. Att man får lov att ta igen moment vid nästa kursomgång ska inte vara tillfredsställande.

Sveriges Ingenjörers teknologråd föreslår därför att kongressen beslutar:

att Saco Studentråd ska verka för att studenter med centrala studentfackliga uppdrag ska ges förutsättningar till att genomföra obligatoriska undervisningsmoment vid alternativa tillfällen.

Styrelsens yttrande över motion 16:

Styrelsen vill tacka Sveriges Ingenjörers teknologråd för motionen om att låta studenter ha förtroendeuppdrag. Att fackligt förtroendevalda studenter ges förutsättningar att utföra sina uppdrag är viktigt för studentfackligt arbete.

I Saco studentråds politiska program står det "*att det ska införas ett tillåtande regelverk på lärosätena gällande studerandefackliga uppdrag*". Motionen pekar på att detta inte alltid täcker behovet som studenter kan ha vid utförande av fackliga uppdrag och styrelsen delar denna åsikt. Vissa studenter får vänta länge innan obligatoriska moment kan genomföras på nytt, vilket är problematiskt.

Styrelsen delar åsikten om att studenter med förtroendeuppdrag saknar likvärdig rätt till ledighet som yrkesverksamma enligt förtroendemannalagen. Dock vill styrelsen poängtera att den befintliga skrivningen inte begränsas till endast centralt förtroendevalda.

Styrelsen föreslår ett tillägg om att det ska ges förutsättningar för obligatoriska moment i den befintliga att-satsen i det politiska programmet då detta med fördel kan förtydligas. Därmed anses motionen besvarad.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att i politiska programmet under rubriken "*Undervisning & examination*" ändra

"det ska införas ett tillåtande regelverk på lärosätena gällande studerandefackliga uppdrag"

till

"det ska införas ett tillåtande regelverk på lärosätena, bland annat gällande obligatoriska undervisningsmoment vid alternativa tillfällen, gällande studerandefackliga uppdrag"

och därmed anse motionen besvarad.

Motion 17: Höj anslagen till studentkårerna

Sveriges Ingenjörers teknologråd

Fram till 2010 var det obligatoriskt för alla studenter att vara medlemmar i sin studentkår, vilket garanterade kårernas intäkter. När detta sedan avskaffades kompenseras kårerna med ett statligt bidrag. I budgeten för 2026 sänktes detta bidrag från 55 mkr till 35 mkr. Det motsvarar nivån som gällde innan pandemin. Samtidigt har både antalet studenter och omvärldskostnaderna ökat kraftigt. Den nuvarande nivån innebär därför att ersättningen per student aldrig har varit lägre. Det gör det svårare för studentkårerna att bedriva sin lagstadgade rätt till utbildningsbevakning. Studenter är en ekonomiskt utsatt grupp och det kan inte efterfrågas att denna verksamhet till hög grad ska vara självfinansierad.

Sveriges Ingenjörers teknologråd föreslår därför att kongressen beslutar:

att Saco studentråd ska verka för att det statliga bidraget till studentkårer ska höjas.

Styrelsens svar till motion 17:

Styrelsen vill tacka för motionen om höjda anslag till studentkårerna. Studentkårerna spelar en viktig roll för att säkerställa att utbildningar har hög kvalitet. Att studentinflytandet ska vara starkt anser styrelsen är en viktig förutsättning för detta. Därför föreslår styrelsen en annan formulering som omfattar just detta.

En specifik åsikt om just studentkårernas anslag riskerar att vara en för snäv åsikt som främst berör andra organisationer. Sveriges förenade studentkårer (SFS) driver den frågan eftersom de och deras medlemmar berörs direkt.

Styrelsen anser att det passar bättre att ha en mer övergripande åsikt om studentinflytande som inte enbart omfattar studentkårernas finansiering. Med den nya föreslagna att-satsen anser styrelsen att motionen bör anses besvarad.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att i det politiska programmet under rubriken "*Undervisning & examination*" lägga till att Saco studentråd anser

att ett starkt studentinflytande är nödvändigt för en hög utbildningskvalitet

och därmed anse motionen besvarad.

Saco studentråd är Sveriges största studentfackliga centralorganisation och utgör student- och framtidsrösten inom Saco. Studentrådet arbetar med frågor som rör högre utbildning, arbetsmarknad och välfärd.

Vi samlar 120 000 studenter genom våra 17 studentsektioner. Saco förbundens studentsektioner samlar medlemmar inom nästan alla utbildningar på högskoleorter över hela landet. Medlemmarna är allt från högskolenybjörjare till studerande på forskarutbildningen – morgondagens utförare.